

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. IX. Qui initio Sacri constituit plures hostias consecrare, licèt
tempore Consecrationis solùm cogitaverit de una, quam tenebat manu,
reliquas tamen consecravit. Similiter guttæ interiùs calici ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Accedit, neque totum, quod videtur, semper posse consecrari, quia, ut dictum est præcedenti Conclusionem, non semper potest demonstrari per ly *Hoc*, propter nimiam distantiam: unde in casu Conclusionis supponitur propinquitas.

Atque ita intelligo Vasquezium disput. 71. n. 25. ubi finaliter concludit: Ergo satis videtur ad Consecrationem præsentia secundum partem, dummodò reliquæ partes continuæ sint, ut tota materia quantumvis distans consecrari possit. Intelligo, inquam, per ly *Distans* non quæcumque distantiam, prout intellexit Lugo disp. 4. n. 126. citans Vasquezium pro sententia, quæ simpliciter asserit, sufficere præsentiam partis, ut tota materia consecratur; sed distantiam intra terminos propinquitatis.

Hanc esse mentem illius Doctoris, manifestè patet ex verbis præcedentibus, quæ sic se habent: Ego verò hoc difficile existimo (scilicet requiri præsentiam omnium partium) nam si materia aliqua ita apponeretur, ut à fronte tota videretur, reliquæ verò partes ejus non viderentur, nec videri possent, cò quòd in modum pyramidis procedentes, in cuspidem desinerent: ita tamen ut non multùm distarent (nota bene) nemo negaret talem materiam simul consecrari posse.

Aliud ponit exemplum. Præterea si in vase profundo esset magna vini copia, certè non videretur, neque secundùm se præsens esset, nisi secundùm exteriorem illam superficiem: & tamen totum vinum in vase illo consecraretur. Accedit, quòd nullùm est corpus quantumvis parvum, quòd secundùm omnem sui partem sentiatur, & oculo comprehendatur. Vel ergo Vasquez sibi ipsi contradicit in eodem numero, vel solum docet nostram opinionem.

Vasquezio consonat Suarez (tametsi Lugo supra ipsum alleget pro parte adversa) disp. 43. sect. 5. in fine dicens: Respondetur in universum seu physicè loquendo hoc non satis esse (scilicet ut pars sit præsens) quia propriè & in rigore non est mihi præsens totus aër, qui est usque ad cælum, nec tota aqua maris, etiam si aliquam ejus partem videam, quia licet in se corpus illud continuum sit, tamen in ordine ad humanam præsentiam id nihil refert. Unde tota illa pars, quæ eminè, id est, quæ nimium distat, ita est absens, ac si esset res per se separata.

Oportet ergo, ut tota materia secundùm omnes partes consecrabiles sit aliquo modo præsentè & moraliter præsens, id est, ut omnes partes sint moraliter præsentès, ut in exemplis Vasquezii partes pyramidis, & partes vini.

Ecce quomodo inter se convenient Suarez & Vasquez, qui tamen à Lugone citantur pro Adversariis. Cur putas, nisi quia textus non perspexit, vel certè quia voluit videri aliquid novi excogitasse? Etenim n. 127. sic incipit: Ego in re dubia neutri satis adhareo. Adhareo

audacter utrique, & satis quidem; quia nihil alienum docent à sua sententia.

Hoc rectè notavit Suarez supra, hanc distantiam, vel præsentiam non esse æqualem in omni materia; sed debere esse juxta proportionem & quantitatem magnitudinis ejus. Quòd sequitur Lugo supra n. 125. asserens cò minorem propinquitatem requiri, quò materia fuerit major; nam minor propinquitas requiritur in communi sermone ad demonstrandam civitatem per ly *Hoc*, quàm ad demonstrandam domum, vel arborem.

Sanè perdifficile est definitos terminos illius præsentia vel distantia semper designare. Interim certum existimo, illam partem continuam maris esse intra spharam distantia, quæ licet non esset continua, adhuc posset demonstrari.

Unde si quis distans mari diceret: *Hoc est aqua*, esset vera propositio, etsi sola illa pars, quam video, esset aqua, & reliqua ulterior esset conversa in vinum: & econtrà esset falsa propositio, si prior pars non esset aqua, etiam si alia ulterior esset aqua.

Si verò diceret: *Hoc mare est aqua*, sufficeret si longè major pars esset aqua, licet non esset pars proxima: quia jam tunc loqueretur non de sola parte præsentè, sed de toto mari: quippe, ut dixi Conclusionem præcedenti, ly *Hoc*, substantivè positum, non designat nisi rem moraliter præsentem; dum autem ponitur adjectivè, per substantivum definitur ad illam rem indicandam ubicumque sit.

His breviter notatis circa præsentiam materiae, restat, ut aliquid dicamus de ejus determinatione. Et verò requiri aliquam determinationem materiae, non solum in hoc Sacramento, sed in cæteris omnibus, probavimus disp. 1. sect. 7. conclus. 10. Vide ibi dicta.

Ex quibus inferunt communiter Doctores, eum, qui ex decem hostiis præsentibus vult solum consecrare octo, non designando illas, nullam consecrare. Quippe vel omnes demonstrantur per ly *Hoc*, vel nulla: non omnes, quia Sacerdos non intendit omnes consecrare; ergo nulla, quia non est major ratio de una, quàm de alia; ergo nulla consecratur, quoniam non consecratur, quòd non demonstratur. Hoc certum.

Dubitatur autem, an requiratur determinatio per intentionem actualem, an verò sufficiat determinatio virtualis? Pro resolutione ponitur

CONCLUSIO IX.

Qui initio Sacri constituit plures hostias consecrare, licet tempore Consecrationis solum cogitaverit de una, quam tenebat manu,

154.
Notat autem Suarez præsentiam illam non esse æqualem in omni materia.

Difficile est designare terminos illius præsentia vel distantia.

155.

Qui ex decem hostiis præsentibus vult solum consecrare octo, non designando illas, nullam consecrare.

manu, reliquas tamen consecravit. Similiter guttæ interiùs calici adherentes consecrantur, nisi per particularem intentionem excludantur.

156.
Sicut suffi-
cit ad valo-
rem Sacra-
menti in-
itio victua-
lis,

ita ad Con-
secrationis
plurimum ho-
stiarum.

Dicasillo.

157.
Propositio
cujusdam
casus, qui
frequenter
potest acci-
dere,

Resolutio
ex Suariorum
&
Gavantio

qui idem
resolvent
de Consecra-
tione ho-
stiarum pixi-
de clausa.

158.

Prima pars debet esse certa apud illos, qui docent ad valorem Sacramenti sufficere intentionem virtutem. Si enim validè consecratur hostia, quam teneo manibus, tamen si actu perfectò & explicito de illa non cogitem, quando profero verba Consecrationis, dummodò in initio Sacri intenderim actu perfectò & explicito eam consecrare; quidni eadem ratione sint consecratae aliæ hostiæ, quæ positæ sunt in corporali eo sine, ut consecrentur; positæ, inquam, sunt loco, & modo debito, quamvis in Consecratione actu de illis non cogitem?

Dico *Loco & modo debito*; quia (ut notant aliqui Doctores) contrarium fortè verum est, si collocentur alibi juxta altare, v.g. in credentia, non ita defectu determinationis, quam bene præsentia. Ego, inquit Dicastillo disput. 2. n. 205. non putarem consecratas hostias, quæ in aliqua pixide sunt in credentia, non in altari, etiam si nequam aliquis Sacerdos, qui eas non videt in se, neque in pixide, dirigeret intentionem ad illas, neque enim censetur illas habere præsentias.

Non gravetur Lector si hæc apposuerit alium casum, qui frequenter potest accidere. Sacerdos in sacristia, vel etiam jam existens in altari, habuit intentionem consecrandi particulas, quas vidit appositas super altare in cornu epistolæ, equidem ignorans, quòd extra aram. sive altare portatile; quæritur an remanserint consecratae, si Sacerdos illarum amplius non meminerit?

Ratio dubitandi est, quia intentio ministrum censetur esse rationalis; porro non esset talis, si vellet minister consecrare particulas positas extra aram, cum graviter talis Consecratio sit prohibita. Et ideo Suarez supra sect. 6. quem sequitur Gavantus in Rub. Missal. tom. 1. parte 3. tit. 6. n. 4. existimat regulariter illas hostias non esse consecratas, & ut minimùm rem esse valde dubiam.

Et idem consequenter dicerent hi Auctores de Consecratione hostiarum pixide clausa, cum & illa, ut supra vidimus, sit contra Rubricas; nisi fortè Sacerdos jam antea se determinaverit expressè, ad consecrandas hujusmodi hostias, si casu pixidis aperiendæ fuisset oblitus: tunc enim, inquit Tannerus de Eucharistia disp. 5. q. 2. dub. 2. n. 77. non videtur dubitari posse de valore ejus Consecrationis. Addit: Nec dubito licitum, imò consultum esse, talem intentionem concipere, ad scrupulos utrimque evitandos.

Idem Auctor ibidem n. 76. ad rationem dubitandi statim propositam, respondet: Tamen si

quidem primò & per se non sit hæc voluntas Ecclesiæ, adeoque nec ipsius consecrantis, ut hostiæ extra corporale, sive extra aram, aut in clauso vase consecrentur: tamen ex hypothesi facta, quòd per inadvertentiam naturalem hostiæ rationaliter, & voluntate quidem non retractatæ, sint ad Consecrationem destinatae, & in altari, quamvis alieno situ positæ, per accidens & consequenter, idque meritò ac jure, velle tam Ecclesiam, quam Sacerdotem consecrantem, ut hostiæ, etiam cum hujusmodi situm, quem diximus, habent (non verò si omnino extra altare sint positæ) consecrentur; præsertim cum ordinariè alioquin vel scandalum, vel saltem perturbatio gravis oriri soleat, si quando tali casu hostiarum propositarum Consecratio non valeret. Hæc Tannerus.

Et prosequitur dicens: Quæ responsio, uti est probabilis, ita non videtur certa; dici enim potest, à toto genere, & ubi manifesta necessitas non cogit, aliter Ecclesiæ, ipsiusque adeò ministri mentem interpretari, nullam esse causam usque adeò urgentem, ob quam Ecclesiæ, etiam facta tali hypothesi, jure velle debeat à communi suo instituto, & more consecrandi recedere, aut recedendi facultatem concedere: nec verò aliunde ullum ejus voluntatis indicium sufficiens extare.

Quamobrem omnibus spectatis, quoties extra prædictum casum manifestæ necessitatis, modo explicato, materia consecranda cum situm non habet, quem juxta institutum Ecclesiæ habere debet, meo quidem judicio non omnino certa erit ejus Consecratio: quam proinde regulariter communicantibus non suaderem distribuendas, nisi fortè nova Consecratio superveniat. Hæc ille.

Suadenti libenter acquiescemus: si tamen priùs satisfecerit huic argumento. Secundùm ipsum eodem numero, licitum, imò consultum est ad scrupulos utrimque evitandos, hanc intentionem concipere: *Volo consecrare hostias etiam in pixide clausa contentas, si casu ex inadvertentia non aperiantur*: ergo similiter: *Volo consecrare hostias; si casu inculpabiliter non fuerint positæ supra corporale, aut aram*: Equales enim scrupuli utrimque evitandi.

Procedat argumentum. Licita est, & consultur talis explicita intentio, ergo excluditur in generali intentione consecrandi optimo modo totum, quod præsens positum est ad Consecrationem. Et quis consecrans non habet talem intentionem?

Num etiam quispiam dixerit, Sacerdotem invalidè consecrare vinum, insulum calici, quem inculpabiliter ignorat non esse benedictum? Non puto. Et tamen intentio consecrandi in tali calice mala est, imò peior, quam consecrandi hostias positas extra aram, vel in pixide clausa. Quomodo ergo continetur virtualiter in bona & honesta intentione?

Respon-

Secundùm
Tannerum
intendit mi-
nister conse-
crare hostias
extra aram
positas,

in casu obli-
vionis à in-
advertentia.

Suadet
equidem il-
lis non esse
regulariter
distribuendas
nisi de
novo conse-
crentur.

159.
Propositio
argumenti
in contra-
tiam.

Respondes: quia melius est in illis circumstantiis velle consecrare vinum infusum calici nondum benedicto, quam non consecrando committere idololatriam materialem, & offerre Sacrificium imperfectum. Unde hic & nuncialis voluntas bona est, & non mala, ac proinde iure meritisimo censetur involvi in generali intentione celebrandi juxta morem Ecclesie.

Fateor, majora inconvenientia sequuntur ex invaliditate unius Consecrationis, quam alterius. Sed quid tum? Satis est, quod talia soleant oriri, propter quae Ecclesia rationabiliter potest velle recedere a communi modo consecrandi, & facultatem recedendi concedere: praesertim cum Sacerdos inculpabiliter procedat, ut supponitur.

Hinc Praepositus 3. parte quaest. 74. art. 2. dub. 3. num. 19. absolute, & sine aliqua ambiguitate docet, moraliter loquendo, censendas consecratas omnes formulas, quae Sacerdote existente in altari afferuntur à ministro, & apponuntur consecrandae, sed extra corporale, ibique relinquuntur à Sacerdote id advertente; quia non obstante naturali inadvertentiâ ejus, quod facere debuerat (scilicet super corporale reponere) manet virtualis intentio has formulas consecrandi. Quamvis magis si super corporale posita sint, licet quando actu consecrat, de illis non cogitet, sed solum de hostia principali, quam tenet in manibus.

Ceterum, ut ad principalem casum revertamur, si ad validam Consecrationem hostiae, quam teneo manibus, non requiritur actualis voluntas faciendi Sacramentum; sed sufficit virtualis: quâ apparentia veri exigitur actualis determinatio? Neque enim determinatio materiae magis essentialis est Consecrationi, quam voluntas consecrandi.

Dices; voluntas consecrandi non significatur per verba Consecrationis, bene materia determinata per *ly Hoc*: ergo actu debet determinari materia, quando profertur ista vox; atqui non determinatur nisi per actualem cognitionem & volitionem; ergo &c.

Respondeo Primò, satis determinari per intentionem virtualem; sicuti per eandem determinatur Sacerdos ad profendum verba in persona Christi.

Respondeo Secundò ad hominem; etiam potest contingere, ut quis non cogitet de guttis intorsum adhaerentibus calici, & tamen Adversarii admittunt eas consecrari.

Dant rationem disparitatis; quia Sacerdos semper implicite cogitat de illis, in quantum aliquod unum morale constituitur cum vino principali: hostiae autem illae omnino sunt dispartae ab illa, quam manibus tenet.

Sed haec ratio non subsistit: quippe etiam omnes illae hostiae, dummodo posita sint loco ordinario, unum quid moraliter constituunt

cum hostia principali. Eoimvero ideo guttae interius calici adhaerentes potius unum constituunt cum vino principali, quam guttae, quae reperiuntur extra calicem; quia inveniuntur in loco, ubi communiter reponitur vinum consecrandum.

Quemadmodum ergo *ly Hic*, significat omnes illas guttas; ita quoque *ly Hoc*, omnes hostias positas loco debito ut consecrentur; tametsi actu de illis non cogitem: omnes siquidem circumstantes intelligent me loqui de illis hostiis, sicuti de illis guttis.

Petes; an sit eadem ratio de guttis proximè contingentibus vinum principale, & de aliis remotioribus? Affirmat secunda pars Conclusionis contra Regium q. 74. art. 2. dub. 3. num. 43. ubi docet legitimam intentionem solum ferri circa guttas ita proximâs, ut parvâ calicis agitatione reliquo vino misceantur. Pro qua sententia est hoc argumentum: Illud solum consecratur, quod est in calice per modum potabilis; atqui guttae remotiores non sunt tales, ergo &c.

Sed Negatur Minor: nam, secundum omnes, Sacerdos si vellet, illas guttas consecraret; cum tamen non possit consecrari, quod non est potabile. Si ergo consecrantur particulae hostiarum, quae comestibiles sunt; cur non etiam omnes guttae, quae potabiles sunt? Et verò nimis difficile est discernere inter guttas proximâs, & remotiores. Ut itaque materia sit magis determinata, communis, & melius dicitur, vel omnes consecrari, vel nullas.

Excipitur porò in Conclusionè particularis intentio, quia per illam omnes possunt excludi, & certae aliquae includi; & fortassis non est tanta irreverentia, si aliquis omnes excluderet: uti enim tunc est periculum ne consecratum misceatur non consecrato: sic etiam quando omnes consecrantur, periculum est (quamvis satis raram, & ideo minus curandum, quam indeterminatio materiae) ne postea non sumantur cum reliquo Sanguine, aut vino abluitionis, quod usque ad illas non pertingit; adeoque cum purificatorio non consecrato abstergantur.

Contra; ergo non est ratio inclusionis praeter exclusionem. Resp. Neg. Consequentiam. Queris quae sit illa? Resp. nimis frequens periculum irreverentiae; cum saepe saepius aliqua guttae proximè adhaerent liquori continuo, quae certò certius miscendae sunt vino consecrato.

Quid si ergo Sacerdos putet nullas guttas omnino existere, sive cum offert calicem, sive in actuali Consecratione, an etiam tunc erunt consecratae, si fortè aliquae adhaerent? Idem quaeri posset de hostiis, quae inscio Sacerdote, à ministro debito loco ad consecrandum essent appositae.

Et videri alicui posset responsio negativa non infundata: quippe Sacerdos illo casu nec habet

K actualem

& significatur per *ly Hoc*, vel *Hic*, si sit posita loco debito.

161. Eadem est ratio de guttis proximè contingentibus vinum principale, & de aliis remotioribus; Regium.

cum habeat omnes rationem potabiles.

162. nisi particulari intentione excludantur.

163. Quid si Sacerdos putet nullas guttas omnino existere, sive cum offert calicem, sive dum actu consecrat?

Nullas tunc
consecrari
probat.

actualem voluntatem consecrandi illas hostias, aut guttas, nec virtualem, Primum patet: posterius probatur; quia tunc pronuntiatio formæ deberet, saltem mediâ, procedere ex actuali voluntate, quod dici nequit; quia numquam Sacerdos habuit actualem explicitam voluntatem consecrandi illas hostias, vel guttas; sed simpliciter celebrandi, ex qua sufficienter procedit pronuntiatio formæ cum Consecratione solius hostiæ, & vini principalis.

Nec etiam dici potest, quodd voluntas debite celebrandi hîc & nunc implicite includat voluntatem consecrandi illas parvas hostias, vel guttas: quia hoc tantum verum est, quando celebrans scit, vel scivit illas parvas hostias, vel guttas ibi esse.

164.
Sed contra-
rium est am-
pletendum;

His tamen non obstantibus, iudico contrarium amplectendum. Et primò quidem certum mihi est, quando antea Sacerdos scivit hostias apponendas, aut guttas vidit adherentes, & actu expresso voluit eas consecrare, verè manere consecratas, etsi in ipsa pronuntiatione formæ illarum nullatenus meminerit; quia tunc saltem habetur intentio virtualis.

sum propter
virtualem
intentionem
particularis
si adfuit;

Ideo namque virtualiter permanet voluntas consecrandi hostiam, quam manibus teneo, in me omnino distracto, quia præexistit voluntas actualis, & sine interruptione fuit continuata, secundum ea, quæ diximus disput. 1. sect. 7. conclus. 8. atqui in dicto casu eodem modo Sacerdos incepit suum Sacrum (vel aliquam illius partem) ex verâ & actuali voluntate consecrandi omnes illas hostias, & guttas, illudque sine interruptione continuavit usque ad Consecrationem; ergo simili ratione omnes actiones sequentes eam voluntatem, ipsaque etiam Consecratio, virtute ex illa voluntate procedunt.

Et si obijcitur: quia eodem modo procederent illæ externæ actiones, etsi non esset voluntas consecrandi illas parvas hostias, vel guttas: ergo ex illa non procedunt.

Resp. Distinguendo Antecedens: eodem modo procederent quoad esse materiale, concedo; quoad esse formale, & morale, sive quatenus sunt actus liberi & humani, Nego Antecedens. Cum enim hoc esse pendeat ab intentione, & in utroque casu procedant à diversa intentione, etiam habent diversum tale esse. Ita ferè Regius quæst. 74. num. 41. & 42.

165.
tunc si illa
defuit, pro-
pter inten-
tionem ge-
neralem hîc
& nunc de-
bitam,

Sed hæc non solvunt plenè difficultatem propositam, in qua involvitur casus, quo Sacerdos numquam sciverit de hostiis apponendis, vel apposis, sive de guttis interjûs adherentibus; imò supposuit nihil hujusmodi esse. Dico itaque tunc recurrendum esse ad intentionem generalem debitam hîc & nunc, quæ non tantum locum habet, ut dicebant Adversarii supra, quando Sacerdos scit alias hostias esse, sed etiam quando nescit; eodem modo sicuti, quando putat se unam hostiam

manu tenere, & tenet duas, vel plures; quas tamen omnes docet communis sententia consecrari vi generalis intentionis consecrandi omnes hostias ad consecrandum appositas. Quidni ergo etiam parvæ hostiæ, quæ, in scio Sacerdote, loco ordinario reponuntur, & guttæ vini, quæ in calice reperiuntur? Nihil video disparitatis, seclusâ extraordinariâ intentione celebrantis.

Quapropter transeo ad secundam controversiam circa determinationem materiæ, quam majoris claritatis gratiâ sic propono. Petro Sacerdoti existenti in altari offeruntur plures hostiæ, quarum aliquæ sunt consecrabiles, aliquæ non (vel quia non triticeæ, vel quia antea consecratæ) ita quod nequeat inter illas discernere: queritur, an valeat hæc intentio seu determinatio: *Volo consecrare illas hostias, quas Deus videt consecrabiles.* Vel si omnes sint consecrabiles: *Volo ex illis octo tantum consecrare, quas Deus, vel circumstantes voluerint?* Respondeo & dico:

CONCLUSIO X.

Non oportet, ut Sacerdos possit humano modo discernere materiam consecrandam ab omni alia; adeoque si una hostia consecrata pluribus non consecratis admixta sit, posset eâ exceptâ, quamvis nesciat, quænam sit, cæteras omnes validè & licite consecrare. Similiter unam solam non consecratam, pluribus consecratis immixtam. Utî & validè consecratur una ex multis, quam alius mente designat.

Fundamentum sit: quia pronomina demonstrativa *Hoc*, & *Hic*, non postulant discernibilitatem, sed dumtaxat sensibilem perceptibilitatem: quippe materiam vel adæquatè, vel inadæquatè significant, id est, vel totam, vel partem ejus pro voluntate consecrantis: sic consecrari potest dimidium hostiæ, estò nequeat præcisè ab alia parte dimidia discerni: & de facto in nocte Nativitatis consecrant Sacerdotes sine aliquo scrupulo, & sine aliqua conditione, vinum, cui immixtæ sunt reliquæ Sanguinis ex præcedenti Sacro.

Oppositum nihilominus Conclusionis docet Lugo disp. 4. assertens n. 130. invalidam intentionem consecrandi ex pluribus illas octo, quas Deus,

166.
Probatur
Conclusio,
quia pronomi-
na demonstra-
tiva illam dis-
cernibilitate-
m non postu-
lant.

Oppositum
Conclusio-
nis docet
Lugo.
vel